

afgiftekantoor
2200 Herentals 1
P 409301
Wettelijk Depot B.D.54.073

België - Belgique
PB
2200 Herentals 1
BC 9428

maandelijks club – infoblad

7

november 2004

verantwoordelijke uitgever – Numismatica Herentals
Rudy Dillen – Postbus 105 – 2200 Herentals

Bestuur

Rudy Dillen	voorzitter – secretaris – redacteur 0472/542147 rudy.dillen@pandora.be
Michel Jansen	ondervoorzitter – onthaal 014/507919 michel.jansen@maucuoy.com
Gust Verboven	penningmeester – schatbewaarder 014/219894
Koen De Pooter	veilingmeester – standhouders 0473/556266 koen.de.pooter@pandora.be
Ivan Dillen	webmaker – public relations 0498/266560 ivan-dillen@telenet.be

eerste clubactiviteit	mei 2004
adres	Numismatica – Postbus 105 – 2200 Herentals
rekeningnummer	Fortis 001-4206136-01
	IBAN BE43 0014 2061 3601 BIC GEBABEBB
lidgelden 2004	7 € lidmaatschap Numismatica Herentals
	1 € een éénmalig dag-lidmaatschap
gratis toegang voor	-12 jaar, indien vergezeld van een volwassen lid
	10 € voor leden in het buitenland

ledenbijeenkomst op de 2e zondag van de maand van 09.00 – 12.00 u
zon **14 nov 2004** ----- 9 jan – 13 feb – 13 maa – 10 apr – 8 mei **2005**
met als locatie Brasserie ‘**Den Brasseur**’, Bovenrij 50 – 2200 Herentals.

vernieuwing lidgelden : met 14 november hebben we de laatste club-activiteit van 2004, tijd dus om het lidgeld te vernieuwen. We maken het u makkelijk : je vindt in dit tijdschriftje een **overschrijving** om uw lidgeld 2005 te voldoen of je betaald op de volgende bijeenkomst uw bijdrage aan de bestuurstafel **bij Gust**, onze penningmeester.

lidgelden 2005 : **11 €** : lidmaatschap Numismatica Herentals + EGMP
(**17 €** voor leden in het buitenland)

7 € : lokaal lidmaatschap Numismatica Herentals
voor EGMP-leden van andere afdelingen

gratis voor -12 jarigen, vergezeld van een volwassen lid

frontpagina : reliëfstempel van medailleatelier Mauquoy (zie artikel)

Tombola **1 € = 1 lot / 5 € = 6 loten** **trekking om 11.20 u**

- aanwezigen:**
- * gouden juwelenpenning 1 \$ USA 1960
 - * België – 1 franc (Fr) – Leopold II 1909
 - * België – 500 franc – 150 j onafhankelijkheid 1980

+ een fles Chevaliers de Pamerac – Vin de Pays d’Oc blanc – 2003
 geschonken door supermarkt **Van Eccelpoel**, Lierseweg 20, Herentals

- lootjes:**
- gouden 10 gulden – Nederland – koningin Wilhelmina 1933
 - gouden ECU – Italië – Galilaeus Galilaei (artikel) -
 - * Commonwealth of Australia – one crown – George VI 1937
 - * USA – Memorial half dollar – John F. Kennedy 1964
 - * Republic of Liberia – European Currency + 10 cts 2002
 - medaille – 650 jaar Rotterdam – Tom Westermeijer 1990

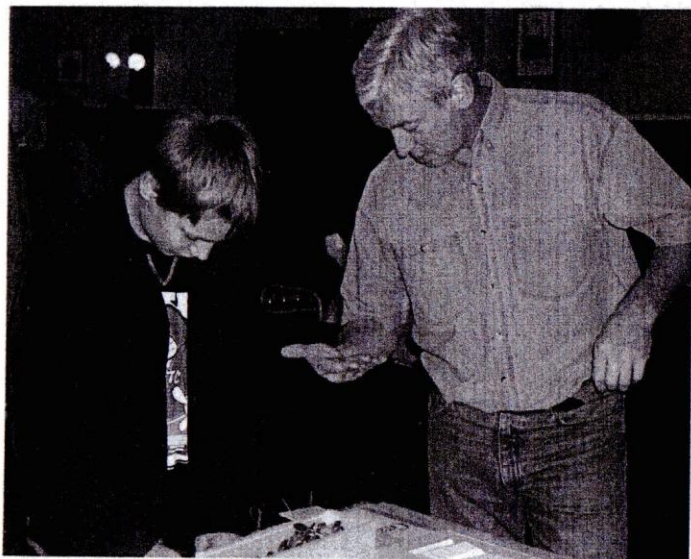

+ fles rood * Domaine Lacroix-Vanel – Coteaux du Languedoc – 1998
 geschonken door supermarkt **Van Eccelpoel**, Lierseweg 20, Herentals

woordje van de voorzitter

Beste leden, zoals reeds eerder gemeld zal op de Bijzondere Algemene Vergadering van het EGMP (Koninklijk Europees Genootschap voor Munt- en Penningkunde), zaterdag 30 oktober, onze vereniging aanvaard worden als 11^e lid van dit overkoepelend orgaan voor numismatiek in Vlaanderen. Met deze toetreding, ruim een half jaar na haar oprichting, mag terecht een gevoel van fierheid gepaard gaan omwille van het behaalde resultaat. De implicaties hiervan zijn ruim in het voordeel van onze leden : met het jaarlidgeld-2005 van 11 € krijgt iedereen, bovenop de faciliteiten van Numismatica Herentals, gratis toegang tot de clubactiviteiten van de 10 andere afdelingen. Tevens, een korting op de toegangsprijzen van hun beurzen en andere organisaties, het ontvangen van het driemaandelijks tijdschrift 'de Muntklapper' en het EGMP-jaarboek, vol met interessante artikels over munten en penningen. Onze leden in het buitenland betalen voor deze service een jaarbijdrage van 17 €. Door raadpleging van de numismatische agenda heb je een kijk op deze bredere waaier van mogelijkheden om je verzameling aan te vullen. We zetten onze deur dus verder open en verwelkomen hartelijk de EGMP-leden van andere afdelingen. Indien zij ook ons tijdschriftje wensen te ontvangen, betalen ze een lokaal lidmaatschap van 7 €.

Beste leden, heb je hierover nog vragen, zullen we deze graag beantwoorden op onze volgende clubactiviteit van 14 november. Tot dan !

De taken van een clubvoorzitter zijn legio, zo ook het begeleiden van een aanstormende numismaat, zoals Tim Van Caelenberghe, doorheen de grabbelbak.

TENTOONSTELLING :

'Romeinse tesserae'

Op onze clubactiviteit van 14 november verzorgt Koen Dewolf een kleine expositie over de penningen die gebruikt werden in het Romeinse Rijk. **Tesserae** waren jetons met een multifunctioneel karakter : toegangsticketjes voor theater en arena, bordeelgeld, gokpenningen, bewijs van betaald tolgeld, propaganda van handelaars, entreegeld voor de thermen, drankbonnetjes, etc... Binnen de Romeinse numismatiek vormen ze een heel interessant verzameldomein omwille van hun regionaal en onofficieel karakter.

HERFSTWANDELING : 'Groot Moerven' vertrek om 14.30 u

Na de clubactiviteit van zon 14 nov kan je, onder begeleiding van een natuurgids, deelnemen aan deze herfstwandeling. Ze vertrekt aan het tenniscomplex 'Ter Heyde' op de Lichtaartseweg, duurt een kleine 2 uur en de deelname is gratis. Onderweg is als versnapering een jenevertje voorzien. Zij die dit wensen kunnen na de wandeling genieten van een koud & warm buffet à 12 € , best op voorhand te bestellen: 014/221622.

BYZANTIUM op vrijdag 5 november verzorgt lic. **Ferdj Willems** een avondvullende spreekbeurt, met dia's, over Byzantium. Aanvang om 19.30 u stipt in de grote zaal van C.M., Moerkerkse Steenweg 118 te St.-Kruis. Een organisatie van Numismatica Brugge en Het Vrije - EGMP. Gratis toegang voor leden van het EGMP en AEN, anderen betalen 1 €.

747

follis van de Byzantijnse keizer **Tiberius II Constantinus** (578-582 nC)

vz - buste en face met de keizerlijke attributen 'mappa' en 'scipio'

kz - waarde aanduiding M (= 40 nummi) met daarboven een kruis,

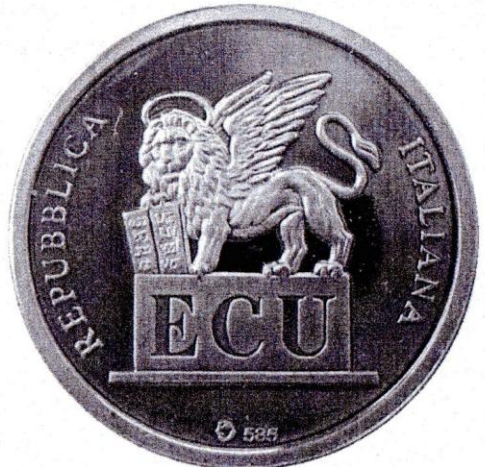
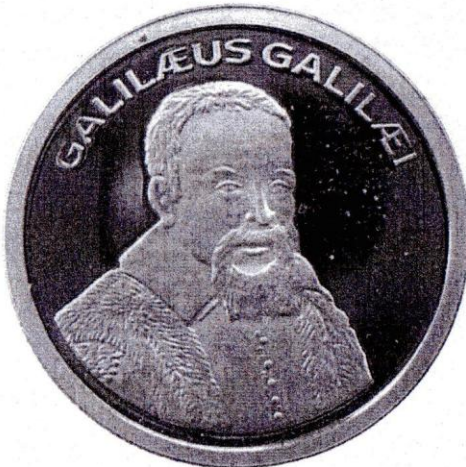
CONB muntplaats Constantinopel – tweede officina

ANNO Y geslagen in zijn 5^e regeringsjaar (J.Elsen 60 / 747)

in de tombola : Galileo Galilei, de renaissance-humanist die als eerste de hemel waarnam door een telescoop.

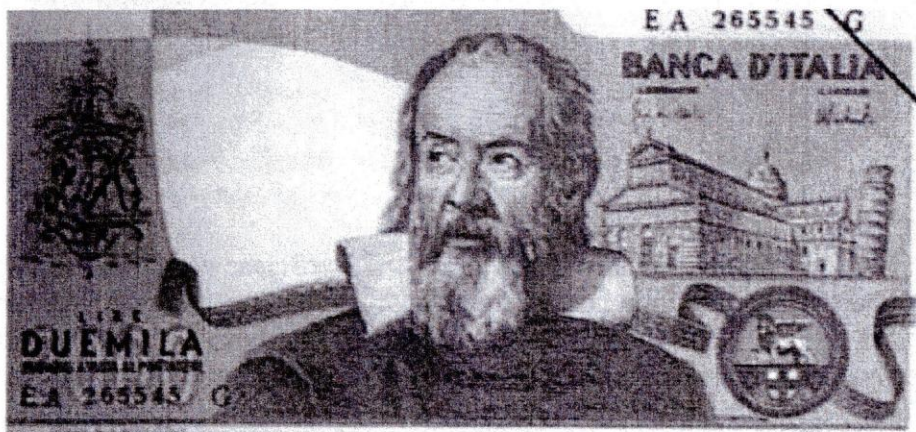

Galileo Galilei werd geboren op 18 februari 1564 te Pisa als oudste zoon van Vincenzo, een wiskundige en musicus uit een rijke familie. Op jonge leeftijd werd duidelijk dat hij grote aanleg had voor wiskunde en mechaniek, terwijl zijn ouders voor hem aanvankelijk een medische studie in gedachten hadden. Nog voor zijn 20e deed Galilei een grote ontdekking : terwijl hij in de kathedraal naar de slingerende kandelaars keek realiseerde hij zich hoe een slingering gebruikt kon worden om de tijd te meten. Hij formuleerde hierover de wet 'wat ook de lengte is van de slinger, de tijd nodig om de zwaaibeweging te maken (periodische zwaai) is steeds dezelfde.' Welke theorie hij later uitte in het maken van een astronomische klok. In 1586 schreef hij zijn eerste uitgewerkte fysicatekst 'Il Bilancetta': de beschrijving van een aantal experimenten die hij bij zijn ouders thuis en aan de universiteit van Pisa had uitgevoerd. Zijn stellingen werden, ondanks hun vernieuwend karakter, door de meeste wetenschappers aanvaard. In 1588 kreeg Galilei de titel van 'Archimedes van zijn tijd', waardoor hij een baan als leraar aan de universiteit van Pisa kreeg. Hier komt hij onder de indruk van de werken van Euclides en Archimedes.

in onze tombola van 14 november : deze gouden ecu ter waarde van 40 €

De jaren dat hij hier werkte en het geld dat hij hiermee verdiende, gebruikte hij om eigen proeven te doen en een basis te leggen aan de theorie van vallende lichamen. In 1592 besloot Galilei dat het tijd was Pisa te verlaten en ging naar Florence. Hier werd hem een plaats aangeboden aan de universiteit van Padua, waar hij wiskundeonderricht zou geven. In 1609 hoorde Galilei dat Lippershey, een Nederlandse opticien, een instrument had gemaakt waarbij de normale grootte van een object vergroot kon worden, je kon dingen dus van dichterbij bekijken. Maar dit exemplaar was niet goed genoeg om in de ruimte te kunnen kijken. Galilei beseftte dat hij dit ook kon, maar dan beter en al snel had hij een telescoop die 30x vergrootte. Vanaf dit moment kon hij dingen uit de ruimte vergroten en volgden zijn ontdekkingen in een snel tempo. Zijn verdere bevindingen onderschreven de theorieën van Copernicus, maar vielen die van de kerk aan. Galilei had met zijn telescoop bewezen dat niet alle objecten rond de aarde draaiden, en daarmee dat de kerk ongelijk had. Zijn grootste probleem in het ontwikkelen van zijn uitvindingen was de tijd waarin hij leefde : de kerk was aan de macht. Alles wat hij uitvond was ermee in strijd en de kerk deed er dan ook alles aan om mensen zoals Galilei te stoppen. Toen de wetenschapper zijn werk ging publiceren en zo zijn nieuwe ideeën verspreidde werd hij in 1615 door de inquisitie verhoord. Zijn ideeën werden wetenschappelijk onjuist en antibijbels bevonden. Er werd hem verboden nog langer les te geven, hij ging met pensioen en stierf op 8 januari 1642 op 78 jarige leeftijd, te Arcetri, nabij Firenze.

het portret van Galileo Galilei op een Italiaans*bankbiljet van 2000 lires

Beroemde Antwerpse schilders op penningen (2) Leopold Verbist

Een penning met de buste van Antoon van Dijck, opnieuw een verkleinde versie van een medaille van Alfons Mauquoy, werd uitgegeven door het LGMP in 1987 als een van de penningen uit een tweede set van “3 beroemde Vlamingen” in verguld brons (7 ex.), verzilverd brons (7 ex.), brons (100 ex.) en lood (7 ex.). Deze penning werd hernomen door Numismatica Limburg als ledenpenning met aanduiding van de ruildagen van 1994 en die ook Jean-Paul Hulsmans dankte als sponsor, in verzilverd brons (15 ex.), brons (150 ex.) en lood (15 ex.). Atelier: Fibru-Fisch.

In 1978 werd ter gelegenheid van het 300ste sterfjaar van Jordaens een Jordaens-tentoonstelling gehouden in het Museum voor Schone Kunsten te Antwerpen, maar wel op kleinere schaal dan de vorige. Opnieuw werd een penning uitgegeven door de stad Antwerpen, gegraveerd door Luc Verlee, in goud, zilver en brons (slagaantal onbekend). Deze werd door Gustaaf Winnen hernomen als nieuwjaarspenning 1981 in brons (60 ex.). Atelier: Mauquoy.

Een penning met de buste van David Teniers de Jonge, gegraveerd door Paul Huybrechts, werd uitgegeven door de Hobbyclub Teniers te Perk in 1982 in goud (50 ex.), zilver (250 ex.) en brons (3000 ex.) ter gelegenheid van de hobbytentoonstelling op 24-25 april 1982. De keerzijde toont het kasteel de Ribeaucourt te Perk (een deelgemeente van Steenokkerzeel) en werd gegraveerd door Krysztof Widelski. Een ander kasteel te Perk, De Dry Torens, was destijds het buitenverblijf van Teniers, maar daar blijft vandaag alleen nog de inrijpoort van over. Atelier: Mauquoy.

Bibliografie

Luc VANDAMME & Daniel BERNIER, *Luc Verlee 25 jaar medailleur*, Hasselt 1988.

Luc VANDAMME & Daniel BERNIER, *Alfons Mauquoy, de meest romantische graveur of een halve eeuw geschiedenis van Antwerpen in medailles*, 1988.

André POELS & Daniel BERNIER, *Medailles van het L.G.M.P. 1982-1987*, 1988.

René VAN BRUSSEL, *Medailles en penningen van het Europees Genootschap voor Munt- en Penningkunde, 1950-1990*, E.G.M.P. jaarboek 1990.

E. MOORS, *Een reeks moderne nieuwjaarspenningen*, E.G.M.P. jaarboek 1991.

R. WAERZEGGERS, *Het numismatisch oeuvre van Paul Huybrechts (II)*, E.G.M.P. jaarboek 1994.

R. VAN BRUSSEL, *Medailles en penningen van het Europees Genootschap voor Munt- en Penningkunde, 1991-2000*, E.G.M.P. jaarboek 2000.

Luc VANDAMME, *Nieuws uit onze afdelingen, Numismatica Limburg*, De Muntklapper 34, 2002.

‘Pecunia non olet’

‘geld ruikt niet’

Deze uitspraak wordt toegeschreven aan keizer Vespasianus toen die belastingen hief op de publieke urinoirs te Rome.

TOP 20

van onze beurs-tombola

zon 5 dec 2004

1

2

3

1. gouden soeverein Edward VII
2. gouden 20 francs Leopold I
3. gouden 20 frank Leopold II
4. gouden penning 25 jaar Boudewijn
5. gouden 10 francs Napoleon III

1908
1865
1871
1976
1858

4

5

7

6. gouden 5 francs Napoleon III
7. gouden Australische nugget
8. gouden 2 1/2 pesos Mexico
9. gouden juwelenpenning Elizabeth II
10. gouden juwelenpenning USA

1860
1991
1945
1965
1909

8

9

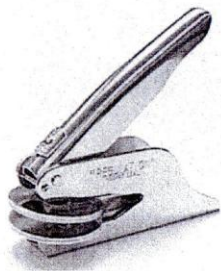
10

11 - 20 zilveren 5 frank Leopold II

1868 - 1875

Stijlvolle dochter van de numismatiek: droogstempel-afdrukken

Het verzamelen van droogstempels is een veeleer minder gekend domein van de numismatiek, niettegenstaande we toch regelmatig met dit fenomeen in aanraking komen. Een blinddrukstempel, ook wel droogstempel, preegstempel of ex-librisstempel genoemd, geeft een reliëf in papier, zonder inkt. De reliëfafdruk is onuitwisbaar, geeft een 'chique' resultaat en een persoonlijk kenmerk aan het papier of officieel document. De functie van zo'n droogstempel is tweeledig: door de onuitwisbare afdruk in het papier is vervalsing van het document praktisch onmogelijk en het geeft aan het papier een stijlvol uiterlijk. De droogstempel die ook niet kan gefotokopieerd worden is voelbaar en zichtbaar. De preegstempels (pregen komt van 'prägen' (D) en betekent blinddrukken, het aanbrengen van een beeld in bas-reliëf) worden vervaardigd van messing en met gebruik van een contravorm in kunststof. Het ingegraveerde firmalogo, gemeentewapen of persoonlijkheidskenmerken van de gebruiker kan geïnstalleerd worden in een handmodel of een zwaardere stempelpers die dan handmatig of elektrisch bediend wordt. Deze zichtbare veiligheidsmaatregel wordt vooral aangewend op gemeentediensten voor identiteitsstukken (rijbewijs en reispas), bij notarissen, ministeries, douane- en luchthavendiensten. Het heeft ook reeds zijn toepassing gevonden in de moderne kunst. Het 'Frans Masereel Centrum', een Kempisch kunstatelier te Kasterlee, plaatst, naast de handtekening van de kunstenaar en nummer van de beperkte oplage, ter fraudebestrijding ook een droogstempel om de authenticiteit van het werk aan te tonen.

handmodel van een blinddruktang

HUIS ALBERT – EUROBOUTIQUE

Jezusstraat 7, 2000 ANTWERPEN

Tel. 03 232 11 21 Fax 03 231 85 61

E-mail : peter.eyckmans@skynet.be

Website: www.euroboutique.be

Openingsuren : Maandag, dinsdag en vrijdag : 12.00 – 17.30 u.
Zaterdag : 10.00 – 17.00 u. Zondag, woensdag en donderdag gesloten.

De laatste nieuwe munten en papiergeld uit de ganse wereld.
Euro's. In- & verkoop van munten, bankbiljetten en oud goud.
Primitieve betaalmiddelen. De nieuwste catalogi. Benodigdheden.

Een munt ... een verhaal: Trajanus' campagne in Mesopotamië

De laatste veroveringscampagne van keizer Trajanus voerde hem naar de oostgrens van het Romeinse Rijk. Even voordien hadden de Parthen de pro-Romeinse koning van Armenië van de troon gestoten en vervangen door één van hen. Als een semi-onafhankelijke staat had Armenië steeds als een belangrijke buffer gediend tussen de 2 grootmachten. Het laatste conflict in deze regio, onder Nero's bewind, had geresulteerd in een delicaat evenwicht, maar leverde een tamelijke stabiele situatie waar de betrokken partijen zich konden mee verzoenen. De ingreep van de Parthen had deze situatie verstoord en Rome vond dit een bedreiging voor zijn rijke vestigingen in Syrië. Trajanus greep krachtig en kordaat in en in 115 werd Armenië als een provincie toegevoegd aan het Romeinse Rijk. Om deze oostgrens te verzekeren trok de keizer met zijn legioenen verder zuidwaarts door het Tweestromenland van Mesopotamië en veroverde de Parthische hoofdstad Ctesiphon in 116. Al waren zijn veroveringen van korte duur, ze resulteerden wel in een muntreeks. Op zijn terugreis naar Rome overleed Trajanus te Selinus (Cilicia) aug. 117.

bronzen sestertius van keizer **Trajanus** (98-117) geslagen in 116-117 nC
vz – gelauwerd en gedrapeerde buste van keizer Trajanus, naar rechts de legende draagt een opsomming van de volkeren dewelke hij heeft overwonnen, o.a. Germanen, Daciërs, Parthen, ...

kz – de keizer in militair ornaat, houdt een omgekeerde speer en parazonium, met aan zijn voeten de vrouwelijke personificaties van een rouwende Mesopotamia, Tigris en Eufraat, allebei leunend op een kruik waaruit water stroomt; **S C** – **Senatus Consulto** – het slaan van bronzen munten vereiste de toestemming van de Romeinse senaat.

ARMENIA ET MESOPOTAMIA IN POTESTATEM P R REDACTAE

Gerealiseerde prijzen

veiling 12 september 2004

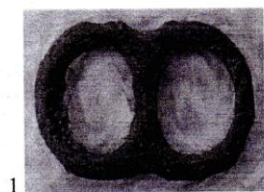
1	30.00	10	8.00	19	2.00	28	6.00	37	2.00
2	-	11	-	20	-	29	11.00	38	3.75
3	-	12	10.00	21	-	30	-	39	2.00
4	22.50	13	2.00	22	-	31	6.00	40	-
5	25.00	14	3.25	23	-	32	-	41	6.50
6	25.00	15	7.50	24	2.50	33	-	42	7.50
7	-	16	6.50	25	7.00	34	-	43	4.00
8	3.00	17	2.75	26	10.50	35	-	44	4.00
9	-	18	3.00	27	8.50	36	1.00	45	5.00
								46	5.00

veilingmodaliteiten

- elk lid kan loten binnenbrengen bij **Koen, onze veilingmeester**, vergezeld van een lijst in 2-voud, met naam en adres, een beschrijving van de loten en hun inzetprijs, deze lijsten worden samen gecontroleerd en afgetekend.
- elke bieder haalt tijdig vóór de veiling een veilingnummer af aan de bestuurstafel. Door dit nummer op te steken zal het bod automatisch verhogen, het lot wordt toegekend aan de hoogste bieder.
- het bod wordt verhoogd als volgt:
 - 1 – 5 € : + 25 cent
 - 5 – 10 € : + 50 cent
 - 10 – 50 € : + 1 €
 - 50 – 100 € : + 2 €
 - meer dan 100 € : + 5 €
- na afloop van de veiling kunnen de kopers, na contante betaling, hun loten in ontvangst komen nemen
- onmiddellijk hierna wordt afgerekend met de inbrengers niet-verkochte loten worden gratis teruggegeven
- de veilingkosten bedragen 5 % voor de verkoper en 5 % voor de koper

veel succes !!

1

7

10

18

nr	land	munt		kwal.	mat.	inzet	
1	antiek Kelten	ringgeld - type '8-vorm'	4 ^e -3 ^e eeuw vC *	ZF	AE	1.00	
2		ringgeld - 2 stuks , in elkaar passend	21 en 17 mm	ZF	AE	1.50	
3		barbaarse imitatie van een Tetricus-Antoninianus		ZF/PR	AE	15.00	
4	Rome	Augustus - Spanje, Julia Traducta	AE 24mm	F	AE	10.00	
5		Philippus - Moesia Superior	AE29 244-249	F/ZF	AE	10.00	
6		Gallienus - Antoninianus	VIRTUS AVG 253-268	ZF	Ag	15.00	
7		Gallienus - Antoninianus	AETERNITAS 253-268 *	PR	Ag	17.50	
8	antiek	lot: ongedetermineerde bodemvondsten		G/ZG	div	2.00	
9	Namen	Willem I de Rijke	4 mijt	ZD	F/ZF	biljoen	50.00
10	Vlaanderen	Lodewijk van Male	leeuwengroot	ZD *	F	Ag	15.00
11		Keizer Karel V	4 mijt - Brugge	ZD	F-	Cu	30.00
12	Brabant	Keizer Karel V	korte - Antwerpen	1551	F/ZF	Cu	12.00
13		Maria-Theresia	dubbel oord - Antwerpen	1750	F	Cu	1.50
14		Jozef II	oord - Brussel	1788	F	Cu	1.50
15		Jozef II	dubbel oord - Brussel	1788	F	Cu	1.50
16	Luik		oord	1752	ZF	Cu	1.00
17	België	Leopold I	1 cent	1862	F/ZF	Cu	5.00
18		Leopold II	2 francs zonder kruisje	FR 1867 *	ZF-	Ag	10.00
19		Albert I	1 franc	FR 1933 *	ZF	Ni	3.00
20		Leopold III	5 frank	VL 1936	ZF	Ni	7.50
21		Leopold III	50 frank pos. B	VL /FR 1939	ZF	Ag	3.00
22		Boudewijn I	1 frank kwartslag	VL 1991	PR	staal	5.00
23		Albert II	250 frank 50 jaar Benelux	1994	FDC	Ag	6.50
24		Albert II	250 frank Paola	1997	FDC	Ag	6.50
25	Brazilië	Santos Dumont	5000 reis	1938	PR	Ag	2.00
26	Colombia	Republiek	8 reales (gaatje)	1820	ZG/F+	Ag	15.00
27	Ecuador	Philadelphia	2 sucres	1928 *	ZF	Ag	2.50
28	Gr-Brittannië	Queen Mary I	silver groat	1553-1554 *	ZF	Ag	75.00
29	Iran	lot van 5 munten	50 dinars		ZF	Ag	10.00
30		lot van 3 munten	50 dinars		ZF	Cu	3.00
31	Luxemburg		2,5 centimes	1908	ZF+	Cu	1.00
32	Maleisië		1/2 cent	1845	PR	Cu	2.00

19

24

28

nr	land	munt	kwaa	mat	inzet
33	Monaco	Rainier III 20 francs	ZF	AE	1.00
34	Peru	Lima 1/5 sol	ZF	Ag	2.50
35	Lima	1/10 sol (dinero)	F	Ag	2.50
36	Polen	3 grossi	F	Cu	2.00
37	Roemenië	Carol II 10 lei	ZF	AE	1.00
38	Servië	W.O. II 10 dinara	ZF	Zn	1.50
39	Sri Lanka	Sanassa Mnuua Kama-Vanu	ZF	Cu	2.00
40	Zuid-Afrika	Kruger 2,5 shillings	ZF	Ag	15.00
41	België	lot van 53 stuks met o.a. 20 cent 1861 & 5 cent 1862	div.	div.	4.00
42	Frankrijk	koersgeld	ZF+	Cu/Ni	2.00
43	België	album met meer dan 150 stuks	div.	div.	10.00

27

36

37

40

G = goed **ZG = zeer goed** **F = fraai** **ZF = zeer fraai** **PR = prachtig** **FDC = Fleur de coin**
AE = brons-koper **Ag = zilver** **Cu = koper** **Ni = nikkel** **Zn = zink** **div = divers** **ZD = zonder datum**

In de veiling:

Queen 'Bloody' Mary van Engeland

Mary, het enige overlevende kind van Hendrik VIII en zijn eerste vrouw Catherina van Aragon, werd geboren in het paleis van Greenwich (Kent) op 8 februari 1516. Na de afzetting van haar achternicht Jane Grey, die slechts negen dagen had geregeerd, werd zij 'door het volk' geroepen om de troon te bestijgen als de rechtmatige opvolgster van de zo jong overleden koning Edward VI. Ze werd in 1553 tot koningin geproclameerd en was daarmee de eerste vrouw op de Engelse troon, die algemeen werd aanvaard. In 1554 trad Mary I in het huwelijk met prins Philips II van Spanje, de zoon van keizer Karel V. De plechtigheid had plaats in de kathedraal van Winchester. Philips kreeg weliswaar de titel van Koning van Engeland, maar niet de bevoegdheden die daar eigenlijk bij hoorden. Het paar bleef kinderloos. Na haar huwelijk met de katholieke Philips van Spanje vreesde Engeland het ergste. Men was beducht voor interne godsdienstige ongeregelheden en die kwamen er ook. Mary trok alle wetten in van haar voorgangers, die de geloofsuitingen en rechten van de katholieken beperkten. Overal in het land kon men de brandstapels zien oplaaien. Veel andersdenkenden, dus tegenstanders, werden gedood. Ze kreeg dan ook terecht de bijnaam "Bloody Mary". De koningin was een energieke dame, die wel kunstzinnig was, maar ze had een blinde geloofsijver. Alles moest wijken voor haar katholieke opvattingen, maar uiteindelijk bereikte ze het tegendeel: onder haar opvolgster werd Engeland definitief een protestante natie. Mary overleed in het paleis van Sint-James op 17 november 1558 en werd begraven in de kapel van haar vader Hendrik VIII in Westminster-abbey. Ze werd na een regeringsperiode van ruim vijf jaar opgevolgd door haar halfzuster Elisabeth I.

bron: Engelse koningen en koninginnen

silver Groat van Queen Mary I (1553-1554),
het grootste zilveren muntstuk onder haar
alleen-regeerperiode

vz – gekroonde buste van koningin naar links
kz – gevoet kruis en wapenschild

VERITAS TEMPORIS FILIA

3 lezingen op onze beurs :

... echte opstekers !

We geloven sterk dat we met ons initiatief, om tijdens de grote beurs van **zon 5 dec**, 3 lezingen te houden, aan menige numismatische nieuwsgierigheid kunnen tegemoetkomen. In 3 tijdschriften belichten we telkens één van de onderwerpen, zodanig dat u een kijk krijgt op de aangeboden materie en een eventuele keuze kunt maken.

De lezingen gaan door in de theaterzaal, een bovenzaal van 't Hof.

10.30 - 11.30 u: Plantagegeld van Nederlands-Indië – door **A.J. Lansen**

12.00 – 13.00 u: De muntslag van de Parthische koningen

Een inleidende studie over de munten van deze Perzische heersers in een historische en economisch-monetaire context (238 vC – 224 nC).

door **Patrick Pasmans**

Vanaf het midden van de 3de eeuw voor Christus tot het midden van de 3de eeuw na Christus heersten de Parthen over het grootste deel van het Midden-Oosten en Zuidwest-Azië. Onze kennis over deze Perzische koningen is voornamelijk afkomstig van de oude klassieke auteurs, rotsreliëfs, ostraca en... hun munten. Een aantal koningen kennen we enkel van hun munten. De studie van hun muntslag hebben archeologen en historici in zeer belangrijke mate geholpen bij de reconstructie van de Parthische geschiedenis.

J. Elsen
69/285

Mithradates II (123 – 88 vC) zilver tetradrachme, Seleucia a/d Tigris
vz – gedrapeerde buste vd koning met baard en diadeem, naar links
kz – boogschutter, gezeten op 'omphalos', houdt boog naar rechts
Griekse legende in een vierkant rondom, monogram onderaan: TV

Hun munten werden niet alleen een belangrijk betaalmiddel voor huurlingen maar ook tussen handelaars op de zgn. Zijderoute tussen het Romeinse rijk en het oosten die zij monopoliseerden. Er zijn tamelijk veel Parthische muntvondsten gedaan die ons, samen met de andere geschiedkundige bronnen, een beter inzicht geven in hun monetaire en economische geschiedenis.

J. Elsen
69 / 298

Vologazes III (105-147 nC) billon tetradrachme 123, Seleucia a/d Tigris
vz – koninklijke buste met baard en tiara, monogram achter de nek: B
kz – Tyche presenteert de koningsdiadeem aan de tronende heerser

De lezing omvat een algemeen historisch overzicht over de heerschappij van de Parthische koningen en de relaties die zij onderhielden met hun vazalstaten en andere grootmachten. Met deze historische achtergrondinformatie wordt hun muntslag besproken en de studie toegelicht.

13.00 – 14.00 u: Keizer Meiji en de Japanse Yen – **Leopold Verbist**
Het bijwonen van een lezing is gratis ! Maak hiervan dankbaar gebruik !

Tentoonstelling (doorlopend)

Ook op de grote beurs van zondag 5 december zal **Jan Beurssens**, als lid van Numismatica Herentals, zijn verzameling van '**Herentalse medailles**' tentoonstellen. Jan zal een grote vitrinekast vullen met medailles en penningen over sport, cultuur, politiek, militaire- en stedelijke geschiedenis,... en alzo een overzicht tonen wat er in Herentals zoal op metaal werd gezet.

Het “**Amphitheatrum Flavium**” zoals het colosseum te Rome eigenlijk heette, werd gebouwd door de ‘Flavische keizers’. Het werd gezet op de plaats waar eerder een moerassig meer gelegen was en dat deel uitmaakte van het paleis van Nero, de Domus Aurea. Het ovale grondvlak meet, over de assen gemeten, 188 bij 156 m, de hoogte van de gevel is 48,5 m. De buitenmuur heeft drie rijen van 80 bogen, die telkens gescheiden worden door halfzuilen (pilasters), met beneden Dorische, in het midden Ionische en boven Korintische kapitelen. Ook de bovenverdieping, nu merendeels gesloten, heeft Korintische pilasters. De constructie bood plaats aan ongeveer 50.000 toeschouwers.

In 72 n.C. werd onder Vespasianus aan de bouw ervan begonnen. Afkomstig van het platteland van Midden-Italië, was hij de eerste keizer die niet uit de oude Romeinse aristocratie stamde. Na Nero’s val in 68 werd hij door de legioenen in Alexandrië en Judea tot tegenkeizer tegen Vitellius uitgeroepen. Nadat Romeinse troepen van de Donaugrens, die voor Vespasianus hadden gekozen, eind 69 diens concurrent hadden uitgeschakeld, werd deze situatie door de Senaat bekrachtigd. Hij pakte de wederopbouw met energie aan en liet zich daarbij leiden door pragmatisme. Hij saneerde de na Nero’s wanbeheer en de burgeroorlog van 68-69 ontredde financiën, door een strak betalingssysteem en grote zuinigheid. In Rome zelf begon hij met een ambitieus bouwprogramma met o.a. het Amphitheatrum Flavium. Na diens dood in 79 werd hij opgevolgd door zijn zoon Titus. Deze was reeds sinds 71 mederegent en Praefectus Praetoria, en keizer tot aan zijn dood in 81. Onder Titus’ regering vielen de uitbarsting van de Vesuvius, een epidemie en een enorme brand in Rome in 80. In datzelfde jaar werd ook het colosseum ingewijd. Dit ging gepaard met feesten die wel 100 dagen duurden. Tijdens die feesten werden ongeveer 9000 dieren gedood. Tussen 81-96 werd onder het bewind van Domitianus het gebouw voltooid.

In het begin was er nog geen kelder, zodat er nog minizeeslagen met echte slachtoffers konden plaatsvinden. Daartoe werd de immense arena

gevuld met miljoenen liters water die werden aangevoerd via speciaal aangelegde kanalen. De bodem van het colosseum was om die reden voorzien van een speciale waterdichte laag. Uiteindelijk werd besloten

om kelders te bouwen, een doolhof van gangen, kledkamers, kooien, cellen en opslagruimtes. De schouwspelen vonden plaats in de arena, waarvan de vloer van hout was gemaakt. Op die vloer werd zand gestrooid om alzo het bloed dat kon vloeien makkelijk te kunnen weghalen. Het woord arena is dan ook afkomstig van het Latijnse woord voor zand.

Op deze bronzen munt van Gordianus III (238-244), gebruikt als propagandamunt, is te zien dat, terwijl binnenin olifanten het Romeinse publiek vermaken, een 'kolos' buiten de wacht houdt, er ook nog een voorgebouw tegen de constructie aanstaat.

Berucht waren de kampgevechten die er plaatsvonden tussen gladiatoren die elkaar fel bestreden en waarbij de verliezer vaak ten dode was opgeschreven. Gladiatoren waren meestal slaven, tot de spelen veroordeelde misdadigers of krijgsgevangenen, later ook vrijen die door armoede gedwongen, zich als dusdanig verhuurden. Op den duur traden zelfs mannen en vrouwen van rang in de arena op, hetzij vrijwillig, hetzij onder druk van de keizer.

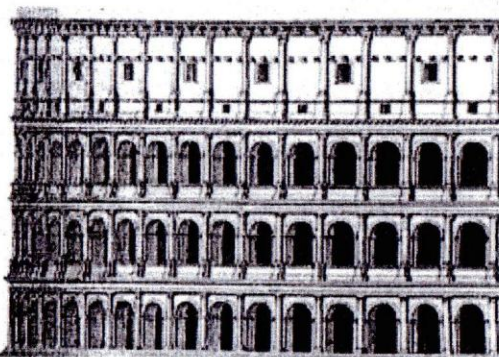
Een ander onderdeel van de festiviteiten waren executies van slaven en vrijen, waarbij als inspiratiebron vaak gebruik werd gemaakt van verhalen uit de Griekse mythologie om het geheel spannend te maken voor het verwende publiek. Tijdens de christenvervolging werden hier ook wilde roofdieren op de christenen losgelaten (*damnatio ad bestia*).

Op de eerste verdieping zaten de hoge edelen uit de Romeinse burgerij, vervolgens op de tweede verdieping de vrije burgers, kooplieden en handelaren. De derde verdieping was voorzien voor de gewone burgers. Op de vierde verdieping zaten de vrouwen, opdat zij niet zoveel bloed zouden zien. Over het colosseum kon een zeil gespannen worden, dat het zonlicht moest temperen. Een speciale groep matrozen, die gewend

waren aan het werk met kabels en katrollen, was aangesteld om het hele systeem van touwen aantrekken en laten vieren te bedienen.

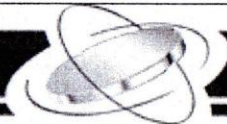
Nadat een monnik, die bij een strijd tussen gladiatoren tussenbeide wilde komen, door het publiek werd verscheurd (404), werden de gevechten met gladiatoren door keizer Honorius verboden.

Het gebouw werd in 442 beschadigd door hevige aardbevingen en toen in 523 ook de gevechten met dieren werden verboden, kwam er een einde aan de bloedige geschiedenis van het colosseum.

Naast de schade door diverse aardbevingen in de 13de en 14de eeuw, is het tevens aangetast door verwaarlozing en diefstal. Veel van het geplunderde façademarmer werd later gebruikt bij de bouw van o.a. de 'Sint-Pieter'. Binnenin het colosseum is het nog erger gesteld, je

kan er zelfs de originele vloer niet meer bekijken waar eens de gevechten en schouwspelen plaatsvonden. De laatste decennia lijdt de voormalige arena vooral onder de vervuiling en de trillingen van de metro. Men hoopt dat de restauraties die, spijtig genoeg slechts sporadisch gebeuren, het colosseum eens terug in zijn oude glorie zullen herstellen.

MUNTPLAATS.NL
IN- & VERKOOP MUNTEN

een compleet aanbod van alle euromunten 1999 - 2004

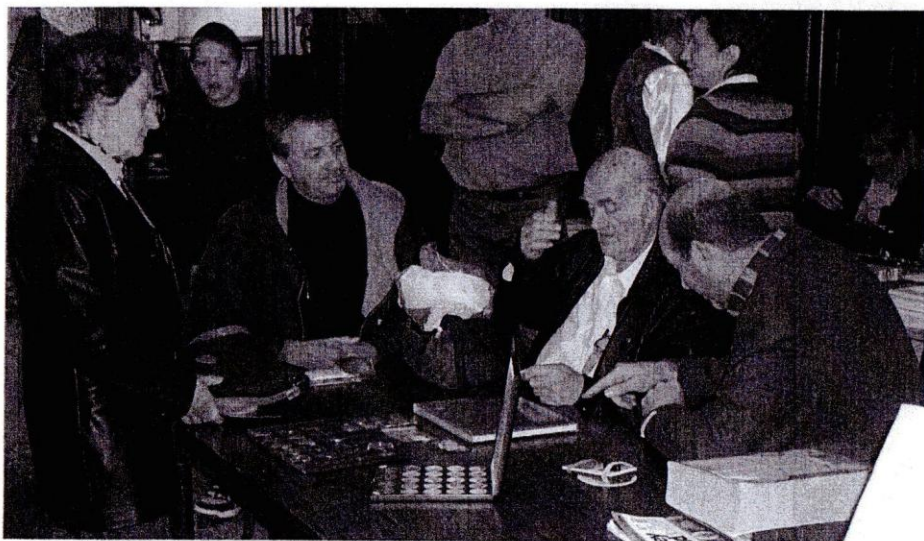
In deze online-shop kun je rustig winkelen, foto's bekijken van de aangeboden producten en achtergrondinformatie opvragen via een complete eurocatalogus – of vraag vrijblijvend een prijslijst :

Muntplaats – Postbus 127, 7600 AC Almelo (Nederland)
voor moderne wereldmunten&toebereiden: www.modernworldcoins.com

Tentoonstelling : 25 jaar elektronisch betalen in België

Om deze verjaardag te vieren organiseert Banksys, het bedrijf dat in opdracht van de Belgische banken het elektronisch betaalverkeer beheert, een tentoonstelling in de Koninklijke Munt, Pachecolaan 32 te 1000 Brussel, waarbij zij de mijlpalen van de afgelopen 25 jaar in kaart brengt. 'Van kaarten en automaten' neemt u mee op een wandeling door de geschiedenis van 25 jaar elektronisch betalen in België : van het prille begin in 1977 en de eerste MisterCash en Bancontact-terminals, via de toenemende rol van de kredietkaarten en de lancering van Proton, tot de allernieuwste technologieën op het gebied van on-line en mobiel betalen. Info : Catherine Van Eyken – Banksys - 02 / 727 67 26.

Nog tot 31 december 2004, elke werkdag van 8 tot 16 u. Inkom is gratis.

de humor - filosoof : 'geld is een vreemd goedje ... wanneer je het bewaart heb je er niets aan en als je het uitgeeft ben je het kwijt'

web-tip : voor meer info over de muntslag en geschiedenis van de Parthische koningen : www.parthia.com van Edward C.D. Hopkins

'De Jef' : een numismaat in wording zoekt zijn weg – deel 2

Etymologisch gezien moeten we voor het woord 'numismaat' zowel naar het oude Rome als naar het antieke Griekenland terugkeren. 'Numisma' (Latijn) en nomisma (Grieks) betekenen immers munt. Vrij vertaald is de numis-**maat** dus een 'vriend' van de munt, volgens Van Dale, een muntenverzamelaar. Voor ons is dit niets nieuw, maar wat vindt Jan met de pet, de modale burger, van een numismaat?. Een kleine enquête met als enige vraag: 'Wat is een numismaat?', leert mij dat het woord nagenoeg onbekend is: slechts 1 op 50 scoort positief (slechts 2 %). De overigen houden het bij: iemand die alles van getallen weet, iemand die goed kan tellen en rekenen... Ons blazoen dient dringend opgepoetst te worden. Er is werk aan de winkel: 'Numismaten, ga en maak u bekend!' Ondertussen heeft de microbe mij wel te pakken: ik heb tijdens de laatste clubbijekomsten al 4 Romeinse munten gekocht, schoon materiaal: een duidelijke slag en wat niet onbelangrijk is voor een beginner, ... een schappelijke prijs! Ondertussen is ook mijn zoontje (10 jaar) gebeten! Maar daarover later meer...

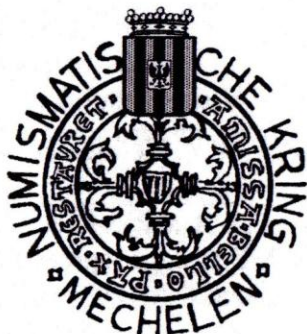
Houtsnede van Hans Burgkmair (1473-1531): een Duitse bankier in zijn bank (16^e eeuw). Op de toonbank en op de rekken staan geldmandjes die door de bankier van in de oudheid gebruikt werden. In het Latijn noemde men ze 'fiscus'; deze benaming is overgegaan op de belastingdienst.

maandag 1 nov 2004 9-17 u

Numismatische Kring Mechelen
nodigt u uit op hun

**28e Internationale
Numismatische Ruilbeurs**

Nieuwe stadsfeestzaal
Botermarkt – Mechelen

donderdag 11 november 2004

Numismatica Tienen richt in
**36e Internationale
Numismatische Beurs**

'Sporthal Manège' 8-18 u
Goossensvest – Tienen Centrum

zat 13 en zon 14 nov 2004

**NUMISMATA Berlin
Internationale muntenbeurs**

Messegelände, am Funkturm
Halle 20, Masurenallee, Berlin (D)

www.numismata.de

zaterdag 27 november 2004

Internationale muntenbeurs

Novotel, Avenue de la République 1, 93177 Bagnoleet (Frankrijk)
info: Quentin Frères: 00 33 1 42713794 quentinfreres@tiscali.fr

9 - 17 u

MONEXPO Bagnoleet

zondag 28 november 2004 (10-17 u) www.moneta-int.com
MONETA – Internationale Numismatiekbeurs Kerkrade
Parkstad Stadion Limburg, Roda JC, ring 1 – Kerkrade (NL)

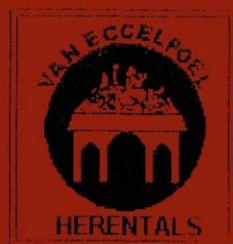
ma 1	28^e Internationale Ruilbeurs Numismatische Kring Mechelen Nieuwe stadsfeestzaal, Botermarkt, Mechelen	9-17 u
di 2	AEN – P.Z. Heilige Geest, Dr. Lemoinestr. 13 Anderlecht	van 18u
vr 5	sporthal Bruultjeshoek, Wavervelden 12, O.L.V.- Waver EGMP Brugge: spreekbeurt Byzantium – Ferdy Willems lokaal C.M., Moerkerkestwg. 118, St.-Kruis Brugge	19.30-22u 19.30 u
za 6	EGMP Dendermonde–Kloksken, Het Keur, Dendermonde Munt Centrale Gent West – school Reinaartstraat 26, Gent Eur.Verz. B. – ’t Kapiteintje, St-Kathelijnestr. 30, Brussel Num. Kring Hasselt – Cult. Centr., Kunstlaan 5, Hasselt	13-17.30u 13.30-17u 8-11u 13-17 u
zo 7	EGMP Leuven – Ensor, Diestsesteenweg 133, Kessel-Lo EGMP ZW-VI. – Kartouchke, Ingelmunsterstr. 8, Izegem AEN Couvin – Lycée Royal, Rue Gouttier 11, Couvin AEN Soignies – Maison Du Peuple, Rue des Tanneurs AEN Stockay – L’Union, rue Reine Astrid 69, St-Georges Edelweissje – St.-Katarina, - N. Cleynaertsiaan 1, Hasselt	9-12.30 u 9-12 u 9-12 u 9-12 u 8-12 u 8.30-12 u
ma 8	EGMP Brugge– lokaal CM, Moerkerkestwg 118, St-Kruis	van 19 u
di 9	N.K.Zeeland–C. Dauwendaele, Vrijlandstr.51 Middelburg	18.30-21u
do 11	36e Internationale Numismatische Beurs Numismatica Tienen Sporthal Manege, Goossensvest, Tienen	8-18 u
za 13	AEN Nijvel – Col.St.Gertrude, Faubourg de Mons, Nijvel AEN Verviers – Bur. de Dépot, Rue du Collège, Verviers Munt Centrale Gent West – school Reinaartstraat 26, Gent Eur.Verz.B. – ’t Kapiteintje, St.-Kathelijnestr. 30, Brussel	van 14.30 9-12 u 13.30-17u 8-11u
zo 14	Numismatica – Den Brasseur, Bovenrij 50, Herentals AEN Mons – café aux Brasseurs, Av. du Bélian, Mons AEN Vielsalm–Les Doyards, rue de la Station 5, Vielsalm	9-12 u 9.30-13 u 9-12 u

za 20	MEDEC – Ruggenhof, Frans Van Dijkstraat 46, Deurne Munt Centrale Gent West – school Reinaartstraat 26, Gent Eur.Verz.B.–’t Kapiteintje, St.-Kathelijnestraat 30 Brussel	13-16 u 13.30-17u 8-11u
zo 21	EGMP Gent – St.-Annakring, Nieuwenbosstraat 1, Gent AGMP Limburg – C.C. Muze, Dekenstr. Heusden-Zolder EGMP Mechelen–Hof Villers, Persoonshoek 9, Mechelen EGMP ZW-Vlaand., Willem Tell, Brugsestr. 20, Kortrijk AEN Luik– Centre 104, Col.St.-Servais, 104 rue St-Gilles Numismatica Wethra – CC De Poort, Markt 27, Wetteren Club des Collection.-Cent. Culturel, Rue Haute, Gosselies	9-12 u 9-12 u 10-12 u 13-16 u 9-13u 9.30-13 u 8.30-12 u
za 27	EGMP Antwerpen–Ruggenhof, Fr.Van Dijkstr.46, Deurne Munt Centrale Gent West – school Reinaartstraat 26, Gent Eur. Verz.B.–’t Kapiteintje, St.-Kathelijnestr. 30, Brussel Achter Olmen – T.I. St. Jansberg, Weerterstwg., Maaseik	13-16 u 13.30-17u 8-11 u 13-16 u
zo 24	EGMP Aalst – Immerzeel, Rerum Novarumstr. 4, Aalst EGMP Tienen–’t Hoekske, Oude Leuvensestr. 93, Tienen La Louviere – M. d Peuple, Rue d/l Station, HaineStPierre	van 9.30u 9-12 u 8.30-1130

**vrijblijvend proeven
in onze wijnkelder**

**lekkere kwaliteitswijn
vanaf 4 euro**

enkele aanbiedingen onder het motto:
‘Goede wijn hoeft niet duur te zijn’

Castillo de Jumilla – Bodegas Bleda Spanje 2003	4.09 €
Les Fleurons Colombard Chardonnay – Gascogne 2003	4.16 €
Berço do Infante – Estramadura, Portugal 2003	4.44 €
Terret Les Bâteaux – Vin de Pays d’Oc 2003	4.65 €
Carles – Vin de Pays d’Oc 2003	5.18 €

www.vaneccelpoel.com

info@vaneccelpoel.com

BTW 459.884.379

+31 202 059

BRASSERIE "DEN BRASSEUR"

Bovenrij 50
2200 Herentals
Tel. 014-23 16.65

Rustdagen: Woensdag - donderdag - vrijdag - feestdagen
Andere dagen open vanaf 11 uur

uit sympathie

café

't ZONNEKE

Kerkplein 1, 2200 Herentals

MAUQUOY GROUP

Industrieweg 12 • 2280 Grobbendonk • Belgium • www.mauquoy.com

DAMS

Antwerpseweg 81, 2440 Geel – tel 014/58.87.23

munt

KOERIER

prachtig maandblad vol met

munten, penningen,
bankbiljetten,

Gratis proefnummer! Omni-Trading B.V.
Postbus 1044, 7301 BG Apeldoorn, Nederland

goud en zilver